

प्रधानमंत्री कौशल विकास योजना

सुरवात:

- २० मार्च, २०१५ रोजी नरेंद्र मोदी यांच्या अध्यक्षतेखाली कॅबिनेटने या योजनेला मान्यता दिली.

उद्देश

ही एक कौशल्य सर्टिफिकेशन योजना असून तरूणांना उद्योगांना आवश्यक असलेल्या कौशल्यांचे प्रशिक्षण घेऊन चांगली उपजीविका मिळविण्यास मदत करणे, हे या योजनेचे उद्दिष्ट आहे.

- ही तरूणांच्या कौशल्य प्रशिक्षणाची प्लॅगशीप योजना आहे.
- ती नव्याने स्थापन झालेल्या 'कौशल्य विकास व उद्योजकता मंत्रालया' मार्फत अंमलात आणली जात आहे.
- ती 'राष्ट्रीय कौशल्य विकास महामंडळ' मार्फत (NSDC) राबविली जात आहे.

वैशिष्ट्ये (Features):

- या योजनेतर्गत १४ लाख व्यक्तींना प्रशिक्षण देण्याची तरतूद आहे.
- त्यामध्ये श्रम बाजारात नव्याने शिरलेले तरूण, विशेषतः १० वी व १२ वी च्या वर्गातून

गळालेल्या विद्यार्थ्यांच्या कौशल्य प्रशिक्षणावर विशेष भर आहे.

- योजना NSDC च्या ट्रेनिंग पार्टनर्सच्या माध्यमातून राबविली जाईल.
- प्रशिक्षणामध्ये कौशल्य प्रशिक्षणाबरोबरच सॉफ्ट स्किल्स, वैयक्तिक नीटनिटकेपणा, स्वच्छतेप्रती वर्तणुकीय बदल, चांगली कार्य नितीमत्ता इत्यादींचेही प्रशिक्षण दिले जाईल.

योजनेचे भाग (Components)

- **अल्पकालिन प्रशिक्षण:** ६० लाख तरूणांना प्रशिक्षित, मूल्यांकित आणि प्रमाणित होण्याची संधी.
- **पूर्वीच्या शिक्षणाची ओळख:** असंघटित कार्यशक्तीतील ४० लाख व्यक्तींना राष्ट्रीय कौशल्य पात्रता फ्रेमवर्क (NSQF) शी जोडणे.
- **कौशल व रोजगार मेळावे:** योजनेची पोहोच आणि यश सर्वदूर पोहोचविण्यासाठी.
- **प्लेसमेंट सहाय्य:** योजनेतील प्रशिक्षित व्यक्तींना संभाव्य रोजगार प्रदात्यांशी जोडणे.

PMKVY अंमलबजावणी

- PMKVY चे कौशल्य विकास आणि उद्योजकता मंत्रालयाच्या अंतर्गत राष्ट्रीय कौशल्य विकास महामंडळ (NSDC) द्वारे प्रशासित आणि अंमलबजावणी केली जाते.
- यासह, राज्य किंवा केंद्र सरकारशी संलग्न प्रशिक्षण प्रदाते देखील PMKVY योजनेअंतर्गत प्रशिक्षण प्रदान करतील.
- या योजनेंतर्गत प्रशिक्षण प्रदात्यांना सहभागी होण्यासाठी आणि प्रशिक्षण देण्यासाठी कौशल्य व्यवस्थापन आणि प्रशिक्षण केंद्र (SMART) पोर्टलवर स्वतःची नोंदणी करावी लागेल.
- PMKVY प्रशिक्षणाची सेक्टर स्किल कौन्सिल आणि राज्य सरकारांकडून छाननी केली जाते.

पात्र लाभार्थी

योजनेच्या उद्दिष्टांच्या अनुषंगाने, ही योजना भारतीय राष्ट्रीयत्वाच्या कोणत्याही उमेदवारास लागू आहे, ज्यांना:

- एक बेरोजगार तरुण, कॉलेज/शाळा सोडणारा
- एक सत्यापित ओळख पुरावा आहे - आधार / मतदार आयडी आणि बँक खाते